

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
ROZDZIAŁ 1. VACATIO LEGIS JAKO INSTYTUCJA PRAWNA I KONSTITUCYJNA ZASADA PRAWA	17
1.1. Uwagi wstępne	17
1.2. Pojęcie <i>vacatio legis</i>	19
1.3. Zasada odpowiedniego <i>vacatio legis</i> jako konstytucyjna zasada prawa ...	24
1.3.1. <i>Vacatio legis</i> w polskich aktach konstytucyjnych	24
1.3.2. Wejście w życie ustawy w konstytucjach państw europejskich i prawie Unii Europejskiej	26
1.3.3. Wprowadzenie zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i> jako zasady konstytucyjnej do polskiego porządku prawnego	35
1.3.4. Ewolucja instytucji <i>vacatio legis</i> w ustawach i zasadach techniki prawodawczej	43
1.4. <i>Vacatio legis</i> w świetle regulacji prawnych, w doktrynie prawa i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	49
1.4.1. Prawodawca jako podmiot uprawniony do wyznaczania okresu <i>vacatio legis</i>	50
1.4.2. Funkcje <i>vacatio legis</i>	54
1.4.3. Czynniki, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wymiaru <i>vacatio legis</i> spełniającego warunek „odpowiedniości” ...	58
1.4.4. Wyjątki od zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i> w postaci skrócenia minimalnego okresu 14 dni oraz rezygnacji z <i>vacatio legis</i>	75
1.4.5. <i>Vacatio legis</i> a zasada niedziałania prawa wstecz oraz zasada ochrony praw nabytych	85
1.5. Podsumowanie	87
ROZDZIAŁ 2. PRAKTYCZNA REALIZACJA ZASADY ODPOWIEDNIEGO VACATIO LEGIS W SEJMIE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ VII KADENCJI W LATACH 2011–2015	91

2.1. Polityczny obraz Sejmu RP VII kadencji i rozmiary jego działalności ustawodawczej	91
2.2. <i>Vacatio legis</i> w ustawach uchwalonych w VII kadencji Sejmu RP – dane statystyczne i ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań	92
2.3. <i>Vacatio legis</i> w wystąpieniach na forum Sejmu RP VII kadencji	112
2.3.1. Pojęcie <i>vacatio legis</i> , jego znaczenie oraz charakter	112
2.3.2. Prezes Trybunału Konstytucyjnego i Rzecznik Praw Obywatelskich o znaczeniu przestrzegania zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i>	117
2.3.3. Terminy <i>vacatio legis</i> – sposób postrzegania i zakres zastosowania w praktyce parlamentarnej	120
2.3.3.1. Termin 14-dniowego <i>vacatio legis</i> jako termin minimalny i standardowy	120
2.3.3.2. Terminy <i>vacatio legis</i> przekraczające 14 dni	122
2.3.3.3. Terminy <i>vacatio legis</i> krótsze niż 14 dni i ich uzasadnienie	123
2.3.3.4. Ustawy bez <i>vacatio legis</i>	125
2.3.4. Czynniki brane pod uwagę przy ustalaniu terminów wejścia ustawy w życie	126
2.3.5. Funkcje <i>vacatio legis</i>	139
2.3.5.1. Podstawowe funkcje <i>vacatio legis</i>	139
2.3.5.2. Funkcje uzupełniające <i>vacatio legis</i>	142
2.3.6. Problemy konstytucyjności regulacji prawnej w zakresie odpowiedniego <i>vacatio legis</i>	148
2.3.6.1. Konstytucyjne zasady prawa i obawy przed ich naruszeniem	149
2.3.6.2. <i>Vacatio legis</i> w prawie wyborczym i w prawie podatkowym	155
2.3.7. <i>Vacatio legis</i> jako kryterium oceny ustawodawstwa. Polityczne aspekty stosowania <i>vacatio legis</i>	158
2.3.8. Przyczyny odstąpienia od przestrzegania zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i> na rzecz wartości uznanych za ważniejsze	161
2.3.9. Argumenty za dłuższym <i>vacatio legis</i>	164
2.3.10. Argumenty za krótszym <i>vacatio legis</i>	168
2.3.11. Przesunięcie wejścia w życie ustawy w odniesieniu do <i>vacatio legis</i>	172
2.3.12. Podsumowanie	176
ROZDZIAŁ 3. PRAKTYCZNA REALIZACJA ZASADY ODPOWIEDNIEGO VACATIO LEGIS W SEJMIE RP VIII KADENCJI W LATACH 2015–2019	181
3.1. Polityczny obraz Sejmu RP VIII kadencji i rozmiary jego działalności ustawodawczej	181
3.2. <i>Vacatio legis</i> w ustawach uchwalonych w VIII kadencji Sejmu – dane statystyczne i ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań	183

3.3.	<i>Vacatio legis</i> w wystąpieniach na forum Sejmu RP VIII kadencji	213
3.3.1.	Pojęcie <i>vacatio legis</i> , jego znaczenie oraz charakter	214
3.3.2.	Prezes Trybunału Konstytucyjnego o znaczeniu przestrzegania zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i>	220
3.3.3.	Terminy <i>vacatio legis</i> – sposób postrzegania i zakres zastosowania w praktyce parlamentarnej	221
3.3.3.1.	Termin 14-dniowy <i>vacatio legis</i> jako termin minimalny i standardowy	221
3.3.3.2.	Terminy <i>vacatio legis</i> przekraczające 14 dni	226
3.3.3.3.	Terminy <i>vacatio legis</i> krótsze niż 14 dni i ich uzasadnienie	229
3.3.3.4.	Ustawy bez <i>vacatio legis</i>	234
3.3.4.	Czynniki brane pod uwagę przy ustalaniu terminów wejścia ustawy w życie	241
3.3.5.	Funkcje <i>vacatio legis</i>	246
3.3.5.1.	Podstawowe funkcje <i>vacatio legis</i>	246
3.3.5.2.	Funkcje uzupełniające <i>vacatio legis</i>	253
3.3.6.	Problemy konstytucyjności regulacji prawnej w zakresie odpowiedniego <i>vacatio legis</i>	257
3.3.6.1.	Konstytucyjne zasady prawa i obawy przed ich naruszeniem	257
3.3.6.2.	<i>Vacatio legis</i> w prawie wyborczym i w prawie podatkowym	262
3.3.7.	<i>Vacatio legis</i> jako kryterium oceny ustawodawstwa. Polityczne aspekty stosowania <i>vacatio legis</i>	264
3.3.8.	Przyczyny odstąpienia od przestrzegania zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i> na rzecz wartości uznanych za ważniejsze	274
3.3.9.	Argumenty za dłuższym <i>vacatio legis</i>	275
3.3.10.	Argumenty za krótszym <i>vacatio legis</i>	282
3.3.11.	Przesunięcie wejścia w życie ustawy w odniesieniu do <i>vacatio legis</i>	285
3.3.12.	Podsumowanie	291

ROZDZIAŁ 4. WYBRANE PROBLEMY GENEROWANE PRZEZ ZASADĘ ODPOWIEDNIEGO *VACATIO LEGIS* 297

4.1.	Status prawny zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i> i jej aksjologiczny wymiar	297
4.2.	Zasada odpowiedniego <i>vacatio legis</i> jako element procesu racjonalnego tworzenia prawa	307
4.3.	Zasada odpowiedniego <i>vacatio legis</i> a proces stosowania prawa	323
4.4.	Jurydyczny a polityczny obraz zasady odpowiedniego <i>vacatio legis</i>	326
4.5.	Podsumowanie	331

WNIOSKI KOŃCOWE 333

BIBLIOGRAFIA	341
I. Wykaz aktów prawnych	341
1) Polskie akty konstytucyjne	341
2) Konstytucje państw europejskich i akty prawa europejskiego	341
3) Ustawy	344
4) Rozporządzenia	365
5) Inne akty prawne	365
II. Wykaz opracowań	365
III. Wykaz orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego	372
1) Orzeczenia	372
2) Wyroki	373
3) Postanowienia	374
IV. Wykaz innych orzeczeń sądowych	375
V. Sprawozdania Stenograficzne z posiedzeń Sejmu RP	375
1) VII kadencja Sejmu RP	375
2) VIII kadencja Sejmu RP	381
VI. Wykaz druków sejmowych	386
1) VII kadencja Sejmu RP	386
2) VIII kadencja Sejmu RP	387
3) Pozostałe druki sejmowe	387
VII. Wykaz badań opinii publicznej	387
VIII. Wykaz stron internetowych	388
SUMMARY	391